

4514(0)924 (4УКР)
С - 734

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

СТЕПАНЮК Світлана Іванівна

УДК 796.034-057.87 (477)

**ІСТОРИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТИВНОГО РУХУ
В УКРАЇНІ**

24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання
різних груп населення

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання і спорту

Л ь в і в – 2003

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Львівському державному інституті фізичної культури Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
ВАЦЕБА Оксана Михайлівна,
Львівський державний інститут фізичної культури, проректор з наукової роботи і зовнішніх зв'язків.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент АПН України
НІСІМЧУК Андрій Сергійович,
Волинський державний університет імені Лесі Українки,
завідувач кафедри педагогіки;

кандидат педагогічних наук, доцент
ТРЕТЬЯКОВ Микола Олександрович,
завідувач відділу соціально-гуманітарної,
економічної освіти та виховної роботи
науково-методичного Центру вищої освіти
Міністерства освіти і науки України.

Провідна установа: Харківська державна академія фізичної культури, кафедра менеджменту фізичної культури і спорту, Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту, м. Харків.

Захист відбудеться **5 грудня 2003 року** о 13 годині під час засідання спеціалізованої вченої ради К 35.929.01 Львівського державного інституту фізичної культури за адресою: м. Львів, вул. Костюшка, 11.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Львівського державного інституту фізичної культури (79000, м. Львів, вул. Костюшка, 11).

Автореферат розіслано 31 жовтня 2003 року.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради

В.М. Т р а ч

БІБЛІОТЕКА
Львівського державного
інституту фізичної
культури

1236/1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. Важливою складовою розвитку системи фізичної культури і спорту в Україні є студентський спортивний рух.

Виступи студентських збірних команд України на світовій спортивній арені, починаючи з 1993 року, є доволі успішними. За роки незалежності українські студенти-спортсмени у загальнокомандному заліку літніх та зимових Всесвітніх студентських ігор посідали, як правило, місця у першій десятці серед більш як 150 країн-членів Міжнародної федерації університетського спорту (FISU). Значного успіху було досягнуто у 1997 році за підсумками XIX літньої Універсиади на Сицилії (Італія) та у 2003 році за підсумками XXI зимової Універсиади в Тарвізіо (Італія), де студентські збірні команди України виборювали друге загальнокомандне місце, що є, загалом, найкращим досягненням спортивної України за роки сучасного державотворення.

Водночас студентський спортивний рух є потужним чинником освіти та виховання, формування характеру і світогляду молодої людини, зміцнення її здоров'я, набуття професійно важливих і життєво необхідних якостей (С.Н. Бубка (2001); О.Д. Дубогай (1998); А.В. Домашенко (2003); М.Д. Зубалій (2000); С.М. Канішевський (1998); А.В. Магльований, В.Г. Осінчук (2001); А.С. Нісімчук (2000); С.І. Операйло (1998); Р.Т. Раєвський (2000); А.І. Рибковський (2003); В.В. Шигалевський (2000) та ін.).

Разом з тим у сучасній вітчизняній науково-методичній літературі недостатньо висвітлюються й аналізуються проблеми розвитку студентського спортивного руху. Бракує аналітичної інформації з історії розвитку міжнародного та національного студентського спорту, достовірної статистичної інформації про представництво і здобутки українських спортсменів-студентів на внутрішній та міжнародній спортивній арені. Тільки окремі аспекти цієї проблеми висвітлено у працях Г.Н. Скитович (1980), Ю.Н. Теппера (1980), В.М. Платонова (1994), М.Ю. Пугачевської (1995), В.К. Гаврилка (1999), С.І. Операйла (2002), М.О. Третьякова (2002) та ін.

Вважаємо, що об'єктивний науковий аналіз історико-соціальних аспектів розвитку студентського спортивного руху в Україні є актуальною проблемою теорії та історії вітчизняного фізичного виховання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження здійснювалося відповідно до теми 1.1.4 "Історико-методологічні засади розвитку української фізичної культури" Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2001-2005 роки Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України з номером державної реєстрації 0102U002641.

Роль автора у виконанні цієї теми полягала у нагромадженні фактологічного матеріалу й аналізі історико-соціальних аспектів розвитку студентського спортивного руху в Україні.

Об'єкт дослідження – історія розвитку спортивного руху в Україні.

Предмет дослідження – історико-соціальні аспекти формування та розвитку в Україні студентського спортивного руху.

Мета дослідження полягала у виявленні передумов, особливостей і тенденцій розвитку в Україні студентського спортивного руху.

Завдання дослідження:

1. Вивчити особливості історичного розвитку міжнародної системи студентського спортивного руху.
2. Визначити й проаналізувати основні періоди формування й розвитку вітчизняного студентського спорту впродовж ХХ століття.
3. Виявити передумови формування студентського спорту в сучасній Україні.
4. Окреслити тенденції, сучасні проблеми й перспективи розвитку студентського спортивного руху в Україні.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: аналіз літературних джерел та статистичної інформації; аналіз документів; опитування; елементи контент-аналізу; порівняльний аналіз; метод комплексного дослідження історичних джерел; метод аналогій, а також елементи математично-статистичного опрацювання результатів дослідження.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів:

- вперше в сучасній вітчизняній теорії фізичного виховання і спорту узагальнено історію розвитку, структуру та форми організації міжнародного студентського спортивного руху;
- визначено передумови формування і розвитку студентського спортивного руху в Україні;
- зібрано й опрацьовано статистичну інформацію щодо участі українських спортсменів-студентів у Всесвітніх Універсіадах та результати проведення Всеукраїнських студентських ігор (1993 – 2003);
- виявлено й проаналізовано основні періоди формування та розвитку в Україні студентського спорту;
- окреслено тенденції, сучасні проблеми й перспективи розвитку студентського спортивного руху в Україні;
- проаналізовано роль, місце та значення студентського спортивного руху як соціального чинника в системі фізичного виховання молоді.
- зібрано і проаналізовано емблематику “Тижнів спорту” (1949-1959), Всесвітніх студентських ігор (1959-2007) та поштові марки різних країн, присвячені розвитку студентського спортивного руху.

Практичне значення отриманих результатів полягає у доповненні вітчизняної історії фізичної культури відомостями щодо розвитку студентського спорту в Україні.

Основні положення дисертації представлені у вигляді методичних рекомендацій “Студентський спортивний рух: історія та сучасність” (Львів: Українські технології, 2003. – 60 с.; у співавторстві) та “Історія становлення та розвитку фізичної культури та спорту на Херсонщині” (Херсон: ХДУ, 2003. – 60 с.; у співавторстві), а також використані для доповнення змісту навчальних дисциплін “Історія фізичної культури”, “Теорія і методика фізичного виховання” для студентів Львівського державного інституту фізичної культури, Херсонського державного університету, Івано-Франківського коледжу фізичного виховання, Херсонського вищого училища фізичної культури.

Матеріали дисертації можуть бути використані для написання навчальних підручників та посібників з історії та теорії студентського спорту, у розробці спецкурсів та спецсеінарів для студентів спеціалізованих вищих навчальних закладів України, для проведення курсів підвищення кваліфікації завідувачів кафедр фізичного виховання та для підготовки аналітичних матеріалів і пропозицій з удосконалення системи студентського спорту в Україні.

Результати проведених досліджень упроваджено в практику діяльності Львівського та Херсонського обласних управлінь комітетів з фізичного виховання і спорту; у навчальний процес студентів Львівського державного інституту фізичної культури, Херсонського державного університету, Івано-Франківського коледжу фізичного виховання та Херсонського вищого училища фізичної культури, про що свідчать відповідні акти (від 20.01.2003 р.; 14.01.2003 р.; 3.02.2003 р.; 25.12.2002 р.).

Особистий внесок автора полягає у самостійній організації та проведенні досліджень, пошуку й аналізу статистичної інформації, проведенні опитувань керівників та організаторів студентського спортивного руху України, а також інтерпретації отриманого матеріалу та написанні роботи.

У роботах, виконаних у співавторстві, дисертантові належить частина, що стосується джерельного пошуку, вивчення та узагальнення фактологічного матеріалу.

Апробація результатів дослідження. За матеріалами кандидатської дисертації виголошено доповіді на міжнародних наукових конференціях “Молода спортивна наука України” (Львів, 2000-2003), на всеукраїнських науково-практичних конференціях “Актуальні проблеми юнацького спорту” (Херсон, 2001-2003), на Всеукраїнській науково-методичній конференції “Фізичне виховання, спорт і культура здоров’я у сучасному суспільстві” (Луцьк, 2002), V Міжнародній науковій конференції студентів та аспірантів “Фізична культура, спорт та здоров’я” (Харків, 2003), які відзначені відповідними дипломами та грамотами.

Матеріали дисертаційного дослідження було також представлено на II Всеукраїнській науково-методичній конференції “Здоров’я і освіта: проблеми та перспективи” (Донецьк, 2002), IV Міжнародній науковій конференції студентів та аспірантів “Фізична культура, спорт та здоров’я” (Харків, 2002); Всеукраїнській науково-методичній конференції, присвяченій 85-річчю заснування Дніпропетровського національного університету (Дніпропетровськ, 2003) та VI Міжнародному науковому конгресі “Wspolczesny Sport Olimpijski i Sport dla Wszystkich” (Польща, Варшава, 2002).

Результати дослідження обговорювалися також під час засідань наукового гуртка аспірантів, на щорічних науково-методичних конференціях професорського-викладацького складу кафедри теорії і методики фізичного виховання Львівського державного інституту фізичної культури (2001-2003 рр.), та доповідалися на нарадах і семінарах Львівського обласного управління Комітету з фізичного виховання і спорту (2002-2003 рр.).

Публікації. Результати дисертаційної роботи відображено у 2 методичних збірках та 16 публікаціях, серед яких 8 статей у наукових фахових виданнях України; 14 праць виконано одноосібно.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із переліку умовних скорочень, вступу, п’яти розділів, висновків, списку використаних джерел та 17 додатків. Текст дисертації викладено на 260 сторінках друкованого тексту, включаючи 21 таблицю та 3 рисунки. Перелік використаних літературних джерел налічує 259 найменувань, серед яких 36 праць зарубіжних авторів.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету і завдання дослідження; показано зв’язок дослідження з науковими програмами, планами й темами; визначено об’єкт і предмет дослідження; розкрито наукову новизну одержаних результатів та їх практичне значення; подано інформацію про апробацію роботи, загальні відомості про публікації з проблем дисертаційного дослідження; висвітлено особистий внесок та публікації автора.

У першому розділі **“Міжнародний студентський спортивний рух – важлива складова міжнародного спорту”** обґрунтовано концепцію дослідження, узагальнено праці провідних учених галузі з проблеми історії та організації розвитку міжнародного студентського спортивного руху.

Розглянуто історію діяльності Міжнародної студентської конфедерації, Міжнародної студентської спілки та Міжнародної федерації університетського спорту, проаналізовано передумови зародження й розвитку світової системи

студентського спорту, показано еволюцію розвитку міжнародних спортивних змагань у системі студентського спорту.

Аналіз спеціальної літератури свідчить, що на початку XIX століття студентський спорт набув неабиякого поширення у Європі і викликав зацікавленість серед освітян та педагогів. Зокрема, завдяки піонерам спортивного виховання Чарльзу Кінгслі та Томасу Арнольду в Англії формується своєрідна система студентського спорту і спортивних змагань серед вихованців коледжів та студентів університетів. Це слугувало основою утворення на початку XX століття університетських спортивних асоціацій у багатьох країнах.

У 1919 році засновується Міжнародна студентська конфедерація (CIE), структури якої організують і проводять у 1923 році перші міжнародні спортивні ігри між вищими навчальними закладами.

Першими офіційними спортивними змаганнями в історії міжнародного студентського спортивного руху стали літні (1924-1939рр.) та зимові (1928-1939рр.) студентські чемпіонати світу, хронологію проведення яких подано в таблицях 1, 2.

Таблиця 1

Хронологія проведення літніх студентських чемпіонатів світу (1924 - 1939 рр.)

П/н	Дата проведення	Місце проведення
1-й	17 - 20 вересня 1924 р.	Варшава
2-й	28 серпня - 4 вересня 1927 р.	Рим
3-й	14 - 18 серпня 1928 р.	Париж
4-й	1 - 10 серпня 1930 р.	Дармштадт
5-й	1 - 10 вересня 1933 р.	Турин
6-й	10 - 18 серпня 1935 р.	Будапешт
7-й	21 - 29 серпня 1937 р.	Париж
8-й	21 - 29 серпня 1939 р.	Монако

Проведення перших комплексних міжнародних спортивних змагань серед студентів характеризувалося нечіткою періодичністю; незначною кількістю учасників змагань; невеликою кількістю видів спорту в програмі та географічною обмеженістю – місцем проведення були тільки країни Європи. Зазначимо, що з початком Другої світової війни проведення студентських чемпіонатів світу припиняється.

**Хронологія проведення зимових студентських чемпіонатів світу
(1928 - 1939 рр.)**

П/н	Дата проведення	Місце проведення
1-й	22 - 29 січня 1928 р.	Кортіна д'Ампеццо
2-й	4 - 12 січня 1930 р.	Давос
3-й	29 січня - 5 лютого 1933 р.	Бардонеччія
4-й	4 - 10 лютого 1935 р.	Санкт-Моріц
5-й	2 - 10 лютого 1937 р.	Зелл-ат-Зее
6-й	19 - 23 лютого 1939 р.	Ліллекхаммер

Повоєнний період був надзвичайно складним для розвитку і структуризації міжнародного студентського спорту. Відтак у 1945 році утворюється нова міжнародна студентська спортивна організація – Міжнародна студентська спілка (UIE), яка стала спадкоємницею Міжнародної студентської конфедерації (CIE) і прагнула відродити проведення міжнародних студентських спортивних змагань. У цей період спостерігається розкол у керівних органах студентського спортивного руху, утворення Міжнародної федерації університетського спорту (FISU) й паралельного існування двох керівних міжнародних студентських спортивних структур (UIE та FISU).

Важливою датою у міжнародному студентському спорті вважаємо 1959 рік, коли Міжнародна студентська спілка та Міжнародна федерація університетського спорту вирішують питання про спільну участь у проведенні єдиних комплексних міжнародних змагань студентів. Саме тоді було досягнуто домовленості про те, що Всесвітні студентські ігри будуть іменуватися Універсіадами і проводитися з літніх та зимових видів спорту раз на два роки.

Від 1959 року і до сьогодні Універсіади вирізняються масштабністю, постійним збільшенням кількісних показників, розширенням географії тощо. Хронологія та кількісні показники проведення Універсіад у період з 1959 до 2003 років представлені в таблицях 3, 4.

Наш аналіз свідчить, що Всесвітні Універсіади сьогодні є визначним явищем у спортивному русі, яке має неабияке соціальне значення для молоді, високий міжнародний авторитет і політичну значущість.

У розділі подано також інформацію про зміст і значення наукових та науково-методичних заходів, які проводяться в рамках Універсіад і стосуються принципових, актуальних проблем розвитку фізичної культури і спорту серед молоді.

**Хронологія та кількісні показники проведення літніх Універсіад
(1959 – 2003рр. *)**

Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників	
		країн	спортменів
1959, 26.08-07.09	Турин (Італія)	45	985
1961, 25.08-03.09	Софія (Болгарія)	32	1270
1963, 30.08-08.09	Порто-Алегро (Бразилія)	27	713
1965, 20.08-30.08	Будапешт (Угорщина)	32	1729
1967, 27.08-04.09	Токіо (Японія)	30	938
1970, 26.08-06.09	Турин (Італія)	58	2084
1973, 15.08-25.08	Москва (СРСР)	70	2718
1975, 18.09-21.09	Рим (Італія)	38	468
1977, 17.08-28.08	Софія (Болгарія)	78	2939
1979, 02.09-13.09	Мехіко (Мексика)	94	2974
1981, 19.07-30.07	Бухарест (Румунія)	86	2912
1983, 01.07-12.07	Едмонтон (Канада)	73	2400
1985, 24.08-04.09	Кобе (Японія)	106	2783
1987, 08.07-19.07	Загреб (СФРЮ)	121	3904
1989, 08.07-19.07	Дуйсбург (ФРН)	79	1785
1991, 14.07-27.07	Шеффілд (Великобританія)	101	3346
1993, 08.07-18.07	Баффало (США)	118	3582
1995, 23.08-03.09	Фукуока (Японія)	162	3949
1997, 19.08-31.08	Палермо (Італія)	124	3496
1999, 03.07-13.07	Пальма (Іспанія)	125	4076
2001, 21.08-01.09	Пекін (Китай)	167	4708
2003, 21.08-31.08	Дегу (Корея)	170	
2005 планується	Ізмір (Турція)		
2007 планується	Бангкок (Таїланд)		

* - подано інформацію і про майбутні змагання 2005 і 2007 років.

У другому розділі **“Організація та методи дослідження”** розкрито систему взаємодоповнюваних методів, адекватних об’єкту, предмету, меті та завданням дослідження; обґрунтовується доцільність використання цих методів, а також описано організацію дослідження.

Дослідження здійснювалося в основному на теоретичному рівні й проходило трьома етапами впродовж 2001 – 2003 років.

На *першому етапі* досліджень (1.10.2001 - 1.09.2002) розроблялися теоретичні підходи, обґрунтовувалася програма досліджень. Було проаналізовано різноманітні наукові, науково-методичні та науково-популярні дослідження з проблем історії та організації студентського спортивного руху в

Україні та у світі. Було вивчено праці з досліджуваної проблеми вітчизняних та зарубіжних авторів; проаналізовано офіційну документацію Міжнародної федерації університетського спорту, інформацію із всесвітньої мережі Інтернет; з'ясовано понятійний зміст термінів та словосполук, згруповано і класифіковано категоріальні поняття сфери студентського спорту.

Таблиця 4

**Хронологія та кількісні показники проведення зимових Універсіад
(1959 – 2003 рр.*)**

Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників	
		країн	спортсменів
1960, 28.02-06.03	Шеума (Франція)	16	220
1962, 06.03-12.03	Вілларі (Швейцарія)	22	273
1964, 11.02-17.02	Спіндлерув Млин (Чехослов.)	21	290
1966, -5.02-13.02	Сестієрі (Італія)	30	434
1968, 21.01-28.01	Інсбрук (Австрія)	26	424
1970, 03.04-10.04	Роване'мі (Фінляндія)	25	416
1972, 26.02-05.03	Лейк-Плесид (США)	16	257
1975, 06.04-13.04	Лівінго (Італія)	15	143
1978, 05.03-12.03	Спіндлерув Млин (Чехослов.)	21	260
1981, 23.02-04.03	Джака (Іспанія)	28	394
1983, 17.02-27.02	Софія (Болгарія)	31	535
1985, 16.02-24.02	Белуно (Італія)	29	538
1987, 21.02-28.02	Штребске Плесо (Чехослов.)	28	596
1989, 02.03-12.03	Софія (Болгарія)	32	681
1991, 02.03-10.03	Саппоро (Японія)	34	668
1993, 06.02-14.02	Закопане (Польща)	41	668
1995, 18.02-26.02	Джака (Іспанія)	41	765
1997, 24.01-02.02	Чонджу-Мунджу (Корея)	48	877
1999, 22.01-30.01	Попрад-Татри (Словаччина)	40	1412
2001, 06.02-17.02	Закопане (Польща)	41	1007
2003, 16.02-26.02	Тарвізіо (Італія)	41	1113
2005 планується	Інсбрук (Австрія)		
2007 планується	Канада		

* - подано інформацію і про майбутні змагання 2005 і 2007 років.

На цьому етапі було сформульовано основний науковий апарат дослідження: проблема, мета і завдання, гіпотеза; проведено попередні консультації з проблем розвитку студентського спортивного руху в Україні.

На *другому етапі* досліджень (1.09. 2002 - 1.03. 2003), використовуючи комплекс одержаних теоретичних уявлень, було проведено ґрунтовний аналіз ситуації у сфері студентського спорту в Україні.

У ході історичного аналізу, конкретно-соціологічних досліджень, вивчення нормативних документів, структурно-функціонального аналізу організаційно-управлінських аспектів діяльності державних і громадських організацій, дотичних до сфери студентського спорту виявлялися закономірності формування і розвитку студентського спортивного руху в Україні.

На цьому етапі визначалися можливі шляхи вдосконалення системи студентського спорту на різних організаційних рівнях. З метою пошуку ефективних варіантів удосконалення розвитку студентського спортивного руху в Україні було проведено інтерв'ювання організаторів та керівників різних ланок студентського спорту. В інтерв'юванні, зокрема, взяли участь заступник голови Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, начальники обласних управлінь з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України та їхні заступники, начальники відділів цих управлінь та провідні спеціалісти, начальник організаційно-інформаційного відділу Держкомспорту України, науковці. Серед респондентів були також особи, які обіймали посади директорів шкіл вищої спортивної майстерності, завідувачів кафедр фізичного виховання, голів спортивних клубів вищих навчальних закладів, навчально-тренувальних центрів. До інтерв'ювання було залучено фахівців Львівської і Херсонської областей та м. Києва.

На цьому етапі також вивчалася й аналізувалася діяльність та структура Міжнародної федерації університетського спорту.

На заключному *третьому етапі* дослідження (1.04 – 1.06. 2003 р.) були сформульовані висновки за результатами дослідження; здійснювалося впровадження результатів дослідження у практику, літературно оформлявся текст дисертації.

У третьому розділі **“Передумови зародження студентського спортивного руху в Україні”** проаналізовано радянський період розвитку студентського спорту в Україні. З'ясовано, зокрема, місце і роль студентського спортивного товариства “Буревісник”; узагальнено результати участі спортсменів УРСР у Всесвітніх Універсіадах у складах радянських збірних (1959-1991 рр.); показано політичне значення проведення Всесвітніх фестивалів молоді і студентів.

Студентський спортивний рух починає структуруватися в Україні у першій чверті ХХ століття, коли запроваджуються обов'язкові заняття фізичною культурою у вищих навчальних закладах, а молоді активно прищеплюється звичка до регулярних занять окремими видами спорту.

Значному зміцненню студентського спортивного руху у повоєнний час сприяла перебудова масового фізкультурного та спортивного руху на основі

діяльності створених добровільних спортивних товариств та впровадження Єдиної Всесоюзної спортивної класифікації.

Спортсмени-студенти Української РСР, починаючи з 1947 року, щорічно брали участь у відомчих всесоюзних студентських спартакиадах. У ці роки відбулися істотні зміни у структурі фізкультурного руху – колективи фізичної культури у вищій школі реорганізовано у спортивні клуби. Згодом, у жовтні 1957 року, за ухвалою Президії ВЦРПС на базі вищих навчальних закладів створюється Всесоюзне студентське спортивне товариство “Буревісник” з відповідними структурами в республіках. Зазначимо, що саме цьому спортивному товариству впродовж тривалого часу належала основна роль у розвитку студентського спорту на внутрішній та міжнародній арені, що ґрунтовно висвітлено в дисертації.

Неабияка роль у розвитку студентського спорту в союзних республіках належала Всесоюзним студентським спартакиадам, перша з яких відбулася в липні 1952 року, коли Радянський Союз активно готувався до олімпійського дебюту. Ці спартакиади впродовж майже півстоліття дозволяли вирішувати чимало завдань – від огляду спортивно-масової роботи серед студентів в усіх республіках до етапних та відбіркових змагань перед Універсіадами та Іграми Олімпіад.

Аналізуючи радянський період розвитку вітчизняного студентського спортивного руху зауважимо, що він характеризувався високими спортивними досягненнями, різноманітністю форм фізкультурно-масової та фізкультурно-спортивної роботи зі студентами; помітною державною підтримкою, у т. ч. Фінансовою, виразною політизацією студентського спорту на міжнародній спортивній арені.

Ці тенденції виразно позначилися на результатах участі студентських збірних команд Радянського Союзу у Всесвітніх Універсіадах. Радянські спортсмени-студенти, у т. ч. й представники української вищої школи, починаючи з туринської Універсіади 1959 року, коли студентська збірна колишнього СРСР дебютувала в Універсіадах, і до 1991 року, коли востаннє у складі збірної СНД виступали разом студенти союзних республік, були незмінними лідерами світового студентського спорту. Виняток становили тільки змагання 1967 року, коли соціалістичні країни не брали участі у Всесвітніх універсіадах.

У роботі також показано, що на розвиток міжнародного та вітчизняного студентського спортивного руху суттєво впливали різноманітні молодіжні та неспортивні студентські організації. Утворена у 1945 році Всесвітня федерація демократичної молоді започатковує проведення масштабних Всесвітніх фестивалів молоді та студентів. Спортивна програма цих фестивалів завжди була об’ємною і насиченою. У 1949 та 1951 роках, одночасно зі спортивними змаганнями II та III Фестивалів, були організовані Всесвітні студентські ігри, а

в 1953, 1955 та 1957 роках відбулися відповідно I, II та III Міжнародні дружні спортивні ігри молоді.

Всесвітні фестивалі молоді і студентів, які відбуваються і сьогодні, використовувалися керівниками радянських молодіжних та спортивних структур як ідеологічний засіб зовнішньої політики.

Проведений нами аналіз показує, що формування сучасної структури та особливостей розвитку українського студентського спортивного руху тісно пов'язане з історичним минулим ХХ століття.

У четвертому розділі **“Особливості формування та розвитку студентського спортивного руху періоду новітнього державотворення”** визначено специфіку формування організаційних структур студентського спортивного руху в Україні за часів відновлення державної незалежності; подано детальну характеристику виступів збірних команд України в Універсіадах (літніх та зимових); з'ясовано значення Всеукраїнських універсіад як чинника спортивно-масової та спортивно-виховної роботи зі студентською молоддю.

Зародження новітньої структури розвитку студентського спорту України відбувалося у складних політичних, економіко-правових умовах, в умовах вибору стратегії взаємодії державних та громадських структур спорту тощо.

Першим кроком у цьому було утворення у 1992 році Центрального спортивного клубу “Гарт” у структурі Міністерства освіти України, на який покладалися завдання державного управління спортом та фізкультурно-оздоровчою роботою серед дітей та молоді.

Саме ЦСК “Гарт” разом із органами державної виконавчої влади, громадськими та спортивними організаціями випала місія комплектувати та провадити підготовку збірних команд України для участі у Всесвітніх універсіадах, Гімназіадах, чемпіонатах світу та Європи серед студентів. Під патронатом “Гарту” студенти-спортсмени України у 1993 році вперше виступили самостійною командою у XVI зимовій Всесвітній Універсіаді у Закопане (Польща) та XVII літній Всесвітній Універсіаді у Баффало (США).

З 1993 року починає діяти Спортивна студентська спілка України, яка представляє національні інтереси у міжнародному студентському спортивному русі та у всіх заходах, які проводить Міжнародна федерація університетського спорту.

У 2001 році створюється новий орган державного управління у сфері фізичної культури та спорту – Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, головні завдання якого полягали в удосконаленні структури та організації роботи з фізичного виховання та спорту у навчальних закладах України.

У роботі відзначається стабільна успішність виступів збірних команд України у Всесвітніх Універсіадах. Починаючи з 1993 року, Україна була

представлена на шести літніх і шести зимових Універсиадах, у яких українські студенти-спортсмени здобули 88 золотих, 61 срібну та 67 бронзових нагород. Результати виступів студентів-спортсменів України на Всесвітніх літніх та зимових Універсиадах подано в таблицях 5, 6.

У розділі охарактеризовано також особливості проведення Всеукраїнських універсіад як важливої форми й засобу удосконалення спортивної майстерності студентської молоді.

Таблиця 5

**Результати участі студентських збірних України
у Всесвітніх літніх універсиадах (1993 - 2003 рр.)**

Місце та рік проведення	Нагороди (кількість)				Місце у загальнокомандному заліку
	Золоті	срібні	бронзові	всього	
Баффало – США (1993)	11	6	9	26	6
Фукуока – Японія (1995)	4	5	7	16	9
Палермо – Італія (1997)	17	6	4	27	2
Пальма – Іспанія (1999)	7	7	9	23	7
Пекін – Китай (2001)	13	14	7	34	5
Дегу – Корея (2003)	23	15	17	55	4
Разом	75	53	53	181	

У п'ятому розділі “Проблеми й перспективи розвитку студентського спорту в сучасній Україні” окреслено сучасні проблеми, особливості й тенденції розвитку студентського спорту у фізкультурно-спортивному русі України; проаналізовано специфіку співпраці структур студентського спорту з державними, освітніми, громадськими, молодіжними організаціями; визначено перспективи міжнародного співробітництва у сфері студентського спорту.

**Результати участі студентських збірних України
у Всесвітніх зимових універсиадах (1993 - 2003 рр.)**

Місце та рік проведення	Нагороди (кількість)				Місце у загально-командному заліку
	золоті	срібні	бронзові	всього	
Закопане – Польща (1993)	1	0	0	1	
Джака – Іспанія (1995)	0	0	4	4	6
Чонджу-Муджу – Корея (1997)	0	2	2	4	16
Попрад-Татри – Словаччина (1999)	4	1	3	8	5
Закопане – Польща (2001)	1	1	2	4	11
Тарвізіо – Італія (2003)	7	4	3	14	2
Разом	13	8	14	35	

Зміна суспільно-економічних відносин в українському суспільстві зумовила перебудову й реформування багатьох сфер громадсько-політичного та культурного розвитку. Відбуваються серйозні перетворення в економіці, соціальній сфері, освіті, культурі. Усі ці процеси відбиваються й на розвиткові студентського спортивного руху.

За результатами численних досліджень та нашим аналізом істотного вдосконалення потребує спортивна, фізкультурно-масова та оздоровча робота зі студентською молоддю. У діяльність спортивних клубів та кафедр фізичного виховання у вищій школі України за останні роки вдалося впровадити цілу низку програмно-нормативних документів; активізувати професійно-прикладну фізичну підготовку.

Однак для ефективного функціонування студентського спорту в сучасних умовах та вдосконалення соціальних функцій спорту серед молоді необхідно покращити матеріально-спортивну базу вищих навчальних закладів України, спортивних клубів, центрів розвитку студентського спорту; збільшити обсяг тижневої рухової активності студентів, сприяти профілізації фізичного виховання шляхом використання улюблених для студентів видів рухової активності; активніше використовувати засоби спорту для виховання і

світоглядного формування молодшої особи, для пропаганди і прищеплення навичок здорового способу життя.

Вважаємо, що ретроспективне вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду розвитку студентського спортивного руху разом з удосконаленням його організаційних засад сприятиме вдосконаленню системи студентського спорту в Україні.

ВИСНОВКИ

1. Всебічний аналіз наукової та науково-методичної літератури вітчизняних та зарубіжних авторів дає підстави стверджувати, що проблематика розвитку студентського спортивного руху в сучасній українській науково-методичній літературі, незважаючи на результативність вітчизняного студентського спорту, висвітлена недостатньо. Бракує ґрунтовних наукових досліджень з історії зародження та розвитку міжнародного та національного студентського спортивного руху, особливостей формування організаційних, економіко-правових основ розвитку студентського спорту; відповідної аналітичної та статистичної інформації про представництво і здобутки українських студентів-спортсменів на внутрішній та міжнародній спортивній арені; праць, у яких висвітлювалися б ідейно-філософські, освітньо-виховні та соціальні аспекти студентського спортивного руху.

2. Зародження та розвиток міжнародної системи студентського спортивного руху відбувалося за складних соціальних, політичних умов кінця XIX – першої чверті XX століть та в умовах організаційної багатоструктурності.

Найважливіші етапи розвитку міжнародного студентського спорту пов'язані з діяльністю Міжнародної студентської конфедерації (CIE) (1919 р.), Міжнародної студентської спілки (UIE) (1945 р.) та Міжнародної федерації університетського спорту (FISU) (1949 р.).

Основними формами проведення міжнародних спортивних змагань упродовж XX століття були: студентські чемпіонати світу, спортивні змагання у рамках Всесвітніх фестивалів молоді та студентів, міжнародні “Тижні спорту”, Всесвітні студентські ігри – Універсиади.

Найпопулярнішими і найбільш значущими залишаються Всесвітні Універсиади, які посідають неофіційне друге місце після Олімпійських ігор у структурі міжнародних комплексних спортивних змагань за масштабністю й рівнем спортивних результатів. За період проведення з 1959 року Всесвітні студентські Універсиади вирізняються кількісним зростанням спортсменів-учасників та країн-учасниць, розширенням географії їх проведення; збільшенням їх соціального, культурно-виховного, молодіжно-інтеграційного й миротворчого значення.

3. Процес зародження та формування студентського спортивного руху в Україні припадає на початок ХХ століття, на що істотно впливали особливості загальносуспільного розвитку та основні тенденції розвитку європейської та світової системи фізичного виховання і спорту.

Найпомітніша роль у структуризації та історії розвитку студентського спорту в Україні, як і в інших республіках колишнього СРСР, належала спортивному товариству "Буревісник" (1957 – 1987 рр.). Важливе ідеологічне, спортивне, спортивно-масове та соціальне значення мали Всесоюзні студентські спартакіади, історія проведення яких започаткована з 1952 року – року дебютного входження Радянського Союзу в систему олімпійських змагань.

Завдяки вдалій організаційній основі та відповідній державній підтримці представники української вищої школи успішно виступали на Всесвітніх студентських Універсіадах та спортивних змаганнях у програмі Всесвітніх фестивалів молоді та студентів.

4. На становлення сучасної української системи розвитку студентського спорту, яка починає формуватися зі здобуттям державної незалежності тільки наприкінці ХХ століття, суттєво вплинули традиції радянського фізкультурно-спортивного руху, які характеризувалися державною і політичною підтримкою у т.ч. розвитку студентського спортивного руху; професіоналізацією студентського спорту; розгалуженою структурою державних і громадських органів управління фізичною культурою і спортом.

Це позначилося на формуванні стратегічних завдань фізкультурно-спортивного руху в Україні загалом і на розвиткові організаційних основ студентського спорту: у 1992 році на базі Всесоюзного добровільного фізкультурно-спортивного товариства профспілок утворюється Центральний спортивний клуб "Гарт" як орган державного управління спортом та фізкультурно-оздоровчою роботою серед дітей та учнівської молоді у навчальних закладах усіх типів та рівнів акредитації у структурі Міністерства освіти України; у 1993 році розпочала діяльність Спортивна студентська спілка України як громадська структура у сфері студентського спорту.

Історичною спадщиною та стратегічною невизначеністю розвитку сфери фізичної культури і спорту пояснюється утворення 2001 року Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України з державними функціями управління при наявному Державному комітеті України з питань фізичної культури і спорту.

Водночас перші роки самостійного державного розвитку характеризуються успішними виступами студентів-спортсменів України на Всесвітніх Універсіадах, що на тлі виступів олімпійських національних збірних також є своєрідним свідченням тяглості колишньої радянської системи фізкультурно-спортивного руху.

Починаючи з 1993 року, Україна була представлена на шести літніх та шести зимових Універсиадах, у яких українські студенти-спортсмени здобули загалом 216 медалей (181 в літніх та 35 у зимових), серед яких 88 золотих, 61 срібна та 67 бронзових нагород.

5. Сучасний розвиток студентського спортивного руху характеризується своєрідністю організаційної структури, активною розробкою програмно-нормативної бази студентського спорту та фізичного виховання студентської молоді, налагодженням системи масових студентських спортивних змагань, зростанням соціальної значущості занять фізкультурно-спортивною активністю в системі навчально-виховного процесу вищої школи; успішними виступами українських студентів-спортсменів на міжнародній спортивній арені.

Проведений аналіз дозволяє за матеріалами дисертаційного дослідження визначити напрямки подальших перспективних наукових досліджень, пов'язаних із місцем та значенням студентського спорту в системі освіти і виховання молоді; вдосконаленням організаційної структури студентського спортивного руху; стратегією співпраці державних, громадських, молодіжних, політичних, культурологічних організацій у сфері фізичного виховання студентської молоді; матеріально-технічним, медичним і науково-методичним забезпеченням підготовки студентських збірних команд України для участі у міжнародних змаганнях; проблемою аматорства і професіоналізму у студентському спорті.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Степанюк С.І., Вацеба О.М. Студентський спортивний рух: історія та сучасність. – Л.: Українські технології, 2003. – 60 с. (внесок автора становить 60 %).
2. Маляренко І.В., Степанюк С.І. Історія становлення та розвитку фізичної культури та спорту на Херсонщині. – Херсон: ХДУ, 2003. – 60 с. (внесок автора становить 75 %).
3. Степанюк С. Особливості формування і розвитку студентського спортивного руху в Україні // Молода спортивна наука України: Зб. наук. статей з галузі фіз. культури та спорту. Вип. 7. – Л., 2003. – Т. 1. – С. 177-184.
4. Степанюк С. Еволюція проведення міжнародних спортивних змагань у системі студентського спортивного руху // Молода спортивна наука України: Зб. наук. статей з галузі фіз. культури та спорту. Вип. 6. – Л., 2002. – Т. 1. – С. 119-124.
5. Степанюк С. Характеристика виступів збірних команд України у Всесвітніх Універсиадах // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наук. пр. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2002. – Т. 1. – С. 33-35.
6. Степанюк С. Специфіка проведення наукових заходів у структурі міжнародного студентського спортивного руху // Педагогіка, психологія та

- мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2002. – №28. – С. 3-7.
7. Степанюк С. Роль і значення Всесвітніх фестивалів молоді і студентів у розвитку студентського спортивного руху // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2002. – №10. – С. 32-38.
 8. Степанюк С. Історико-педагогічні аспекти діяльності “Товариства сприяння фізичному розвитку дітей “ в м. Херсоні // Молода спортивна наука України: Зб. наук. статей з галузі фіз. культури та спорту. Вип. 5. – Л., 2001 – С. 168-170.
 9. Степанюк С. Розвиток дитячо-юнацького спорту на Херсонщині // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2001. №6. – С. 11-14.
 10. Степанюк С. Становлення і розвиток фізичної культури і спорту на Півдні України // Молода спортивна наука України: Зб. наук. статей з галузі фіз. культури та спорту. Вип. 4. – Л., 2000.– С. 46-47.
 11. Вацеба О., Степанюк С. Універсиади – важлива форма виховання студентської молоді // Проблеми фізичного виховання студентів: Матеріали Всеукр. наук.-метод. конф., присвяч. 85-річчю заснування Дніпропетров. нац. ун-ту (17-20 вересня 2003 р.). – Д, 2003. – С. 107-108.
 12. Степанюк С. Особливості розвитку студентського спортивного руху // Актуальні проблеми юнацького спорту: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. – Херсон, 2003. – С. 115-119.
 13. Степанюк С. Особливості сучасного розвитку студентського спортивного руху в Україні // Фізична культура, спорт та здоров'я: Матеріали V Міжнар. наук. конф. студентів та аспірантів. – Х., 2003. – С. 7.
 14. Степанюк С. Всеукраїнські Універсиади як форма удосконалення спортивної майстерності студентської молоді (на прикладі Універсиади-93) // Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. – Донецьк, 2002. – С. 187-190.
 15. Степанюк С. Роль Примо Небіоло у розвитку Міжнародного студентського спортивного руху // Фізична культура, спорт та здоров'я: Матеріали IV Міжнар. наук. конф. студентів та аспірантів – Х., 2002. – С. 24.
 16. Степанюк С. Особливості фізичного виховання дітей та молоді на території Північного Причорномор'я // Пед. науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2001. – Вип. 22. – С. 206-211.
 17. Кедровський Б.Г., Степанюк С.І. Історичні аспекти становлення та розвитку дитячо-юнацького спорту на Херсонщині // Пед. науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2002. – Вип. 29. – С. 7-8.
 18. Степанюк С. Роль и место Всемирных студенческих игр в развитии Международного спортивного и олимпийского движения // Wychowanie fizyczne i sport: Kwartalnik. – Warszawa, 2002. – Т. XLVI. – Supl. Nr 1. – Cz. 2. – С. 26-27.

АНОТАЦІЇ

Степанюк С.І. Історико-соціальні аспекти розвитку студентського спортивного руху в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. – Львівський державний інститут фізичної культури, Львів, 2003 р.

Дисертація присвячена історико-соціальним проблемам розвитку міжнародного, вітчизняного та сучасного українського студентського спорту.

Об'єкт дослідження – історія розвитку спортивного руху в Україні.

Предмет дослідження – історико-соціальні аспекти формування та розвитку в Україні студентського спортивного руху.

Мета дослідження полягала у виявленні передумов, особливостей і тенденцій розвитку в Україні студентського спортивного руху.

Наукова новизна полягає в узагальненні особливостей розвитку міжнародного студентського спортивного руху, виявленні передумов, етапів та особливостей розвитку студентського спорту в Україні, об'єктивному аналізі виступів студентських збірних команд України у Всесвітніх Універсіадах.

Ключові слова: студентський спортивний рух в Україні, історико-соціальні проблеми спорту, міжнародний студентський спорт, Всесвітні універсіади, студентські збірні команди.

Степанюк С.И. Историко-социальные аспекты развития студенческого спортивного движения в Украине. Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук по физическому воспитанию и спорту по специальности 24.00.02 – Физическая культура, физическое воспитание различных групп населения. – Львовский государственный институт физической культуры, Львов, 2003.

Диссертация посвящена историко-социальным проблемам развития международного, отечественного и современного украинского студенческого спорта.

Объект исследования – история развития спортивного движения в Украине.

Предмет исследования – историко-социальные аспекты формирования и развития в Украине студенческого спортивного движения.

Цель исследования предполагала выявление предпосылок, особенностей и тенденций развития в Украине студенческого спортивного движения.

Научная новизна состоит в обобщении особенностей развития международного студенческого спортивного движения, выявлении предпосылок, этапов и особенностей развития студенческого спорта в Украине,

Львівський державний інститут фізичної культури

объективном анализе выступлений студенческих сборных команд Украины в соревнованиях Всемирных Универсиад.

Ключевые слова: студенческое спортивное движение в Украине, историко-социальные проблемы спорта, международный студенческий спорт, Всемирные универсиады, студенческие сборные команды.

Stepanyuk S.I. History-social development aspects of student sporting movement development in Ukraine. Manuscript. Thesis for the scientific degree of Candidate of Science in Physical Education and Sport in specialty 24.00.02. Physical Culture, Physical Education of different population groups - L'viv State Institute of Physical Culture; L'viv, 2003.

The thesis is devoted to actual problems of historical-social aspects of international, national and modern sporting movement development in Ukraine.

The object of the research is the history of sporting movement development in Ukraine.

The subject of the research is historical-social aspects of forming and development of students sporting movement in Ukraine.

The aim of the research was to determine the precondition, peculiarities and development tendencies of student's sporting movement in Ukraine.

Tasks of research:

1. To learn the peculiarities of historical development of international system of student sporting movement development.
2. To define and to analyze the main periods of development of national student sport during XX century
3. To bring out the forming preconditions of student sport in contemporary Ukraine.
4. To describe the tendencies, modern problems and development perspectives of student sport movement development in Ukraine.

Scientific novelty and theoretical importance of obtained results:

- It has been generalized for the first time in contemporary national theory of physical education and sport the development history, structure and organization forms of international student' sport movement development;
- It has been determined the preconditions of development of student' sport movement in Ukraine;
- It has been gathered and analyzed statistic information as for participation of Ukrainian sportsmen-students in World Universiades and the results of Ukrainian student' games (1993 - 2003);
- It has been determined and analyzed the basic forming periods of development of student' sport in Ukraine;
- It has been described the tendencies, contemporary problems of development and perspectives of student' sporting movement development in Ukraine;

- It has been analyzed the role, place and significance of student sporting movement development as a social factor in the system of physical education.

The first part “International student’s sporting movement as an important constituent of international sport” substantiates the research conception, analyzes works of leading scientists on the problem of international student’s sporting movement. It has been analyzed the preconditions of student sport forming and development.

The second part “Research organization and methods” represents the system of methods adequate to the object, subject, aim and tasks of research. It has been substantiated the necessity of these methods usage.

The third part “The peculiarities of student’s sporting movement development in Ukraine” deals with analyzes of Soviet period of sporting movement development in Ukraine. It has been determined the place and the role of student’s sporting society “Burevisnyk”, summed up the results of Ukrainian sportsmen participation in World Universiads in Soviet teams (1959 – 1991); it has been highlighted the ideological importance of World, Youth and Student’s Festivals organization.

The forth part “Peculiarities of forming and development of student’s sporting movement in the period of modern state“ deals with defining of the specifics of forming of organizational bodies of student’s sporting movement in Ukraine at the modern stage; it has been given the detailed analyzes of National Ukrainian teams performances at (Summer and Winter Universiads); it has been determined the role of Ukrainian Universiads as of important factors of sport-mass and sport-educational work with students.

The fifth part “Problems and perspectives of student’s sporting movement development in modern Ukraine” is devoted to the modern state problems, peculiarities and development tendencies of physical education and sport movement in Ukraine. It has been analyzed the specifics of cooperation between student’s sport bodies and state, educational, public, youth ones; it has been defined the international cooperation perspectives.

The analysis of the research data allows to define the further perspectives of scientific researches: the significance and importance of student’ sport in the system of youth education; the perfection of organizational structure of student’ sporting movement; the strategy of cooperation between state, public, youth, political organizations in the sphere of physical education of student’ youth; financial, medico-biological, scientifically-methodical fulfilling of material and technical, preparation of student National Ukrainian teams for participation in international, amateur and professional competitions.

Key words: Student’s sporting movement, historical-social problems of sport, World Universiads, student team, International Federation of University Sport.

- It has been analyzed the role, place and significance of student sporting movement development as a social factor in the system of physical education.

The first part "International student's sporting movement as an important constituent of international sport" substantiates the research conception, analyzes works of leading scientists on the problem of international student's sporting movement. It has been analyzed the preconditions of student sport forming and development.

The second part "Research organization and methods" represents the system of methods adequate to the object, subject, aim and tasks of research. It has been substantiated the necessity of these methods usage.

The third part "The peculiarities of student's sporting movement development in Ukraine" deals with analyzes of Soviet period of sporting movement development in Ukraine. It has been determined the place and the role of student's sporting society "Burevisnyk", summed up the results of Ukrainian sportsmen participation in World Universiads in Soviet teams (1959 – 1991); it has been highlighted the ideological importance of World, Youth and Student's Festivals organization.

The forth part "Peculiarities of forming and development of student's sporting movement in the period of modern state" deals with defining of the specifics of forming of organizational bodies of student's sporting movement in Ukraine at the modern stage; it has been given the detailed analyzes of National Ukrainian teams performances at (Summer and Winter Universiads); it has been determined the role of Ukrainian Universiads as of important factors of sport-mass and sport-educational work with students.

The fifth part "Problems and perspectives of student's sporting movement development in modern Ukraine" is devoted to the modern state problems, peculiarities and development tendencies of physical education and sport movement in Ukraine. It has been analyzed the specifics of cooperation between student's sport bodies and state, educational, public, youth ones; it has been defined the international cooperation perspectives.

The analysis of the research data allows to define the further perspectives of scientific researches: the significance and importance of student' sport in the system of youth education; the perfection of organizational structure of student' sporting movement; the strategy of cooperation between state, public, youth, political organizations in the sphere of physical education of student' youth; financial, medico-biological, scientifically-methodical fulfilling of material and technical, preparation of student National Ukrainian teams for participation in international, amateur and professional competitions.

Key words: Student's sporting movement, historical-social problems of sport, World Universiads, student team, International Federation of University Sport.

Підписано до друку 29.10.2003.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9 Формат 60x90/16.
Тираж 100 прим. Папір офсетний Зам. №391.

Надруковано видавничим центром
Львівського національного університету імені Івана Франка
79000, м. Львів, вул. Дорошенка, 41.